

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kazuistika dítěte

**Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární
logopedická prevence**

Kroměříž září 2021 – únor 2022

Zpracovala: Vendula Tomanová

Kazuistika dítěte

Osobní údaje:

Jedná se o dívku (Magdalena) narozenou 4/2018.

Osobní anamnéza:

Magdalena je třetí dítě matky. Těhotenství probíhalo bez komplikací, porod byl přirozený. Vývoj dítěte v raném dětství – podle normálu (sedět začala v 6 měsících, chodit ve 12 měsících, první slova kolem roku, věty o přibližně dvou slovech začala tvořit v 18 měsících).

Nemoci začaly přibývat se vstupem do MŠ – nejvíce horní cesty dýchací. Bez úrazů a operací.

Rodinná anamnéza:

Rodiče mají oba vysokou školu, matka – ročník 1981 (40), ředitelka MŠ, otec – ročník 1991 (30), povolání neznámé, diabetik. Dívka má dva sourozence. Bratr – ročník 2003 (18), sestra – ročník 2005 (16). Rodina je bezproblémová, vychází vstřícně. Nikdo v rodině netrpí žádnou logopedickou vadou.

Školní anamnéza:

Hrubá a jemná motorika se vyvíjí dle přirozeného vývoje. Lateralita ruky je pravá a dívka má souhlasnou lateralitu ruky a oka. Sluchové a zrakové vnímání je také dle přirozeného vývoje. Dívka je na svůj věk velice bystrá, a proto se může zdát, že je také po řečové stránce nadprůměrná. Problém ovšem můžeme spatřovat v tempu řeči, které je poměrně rychlé, překotné. Více se k této problematice dostávám v následujícím podtitulu.

Kognitivní vývoj dítěte je poměrně nadprůměrný. Dívka dokáže dlouho udržet pozornost. Ráda si hraje s ostatními dětmi, zapojuje se do kolektivu. Po překonání prvotního ranního vstupu do školy, začne pracovat na připravených činnostech.

Mezi silné stránky dívky patří řečová úroveň, kresba, myšlení, jemná a hrubá motorika. Mezi slabší pak dosavadní emocionální nevyrovnanost.

Problémy před vstupem do programu:

Magdalena je dívka, která do MŠ nastoupila v roce 2021. S adaptací má ze začátku trochu problém, spíše je to ale dívčín rituál, než že by byla stresovaná. Každé ráno ji maminka musí nechat v šatně a až maminka odejde, musí si pro ni paní učitelky přijít do šatny. Dodnes si příliš nemůže zvyknout na spaní ve škole, proto chodí po obědě domů. Vzhledem ale k jejímu věku si myslím, že je to normální a po čase si zvykne i na spaní.

Řeč má dívka velmi vyvinutou, má dobrou výslovnost, je komunikativní, nestydí se ani méně známých lidí. Problém, který se však zde může objevit je překotná řeč – Magdalena je hodně rozumově napřed a řeč potom nestíhá pochopit myšlenek. Má bohatou slovní zásobu a chce toho říct najednou příliš a potom se může stát, že se přerekne nebo nevysloví všechno správně. Při určování diagnózy mě ještě napadá vývojová dysfluence (neplýnulost), která se projevuje neplýnulostí řečového projevu okolo třetího roku života. Ta je však normální a nepokládáme ji za narušenou komunikační schopnost.

Jelikož je Magdalena dítě rodičů, kteří mají děti už odrostlejší, mají na ni více času a hodně se jí věnují, proto je i tolik rozumově a řečově napřed, oproti ostatním dětem.

Jako prevenci bych zvolila základní hry, činnosti a aktivity pro rozvoj řeči, užívání logopedických preventivních chvil, povídání si s dítětem.

Průběh spolupráce:

1. První návštěvu jsem zaměřila spíše na osobní poznání a adaptaci na mě, jako nového člověka třídy. S Magdalenkou jsme si povídaly, abych mohla diagnostikovat její řečovou úroveň. Je velmi komunikativní a dokáže správně odpovídat na položené otázky. Mluví jednoduchými větami.

- orientační vyšetření zrakového vnímání:

- pozná správně všechny základní barvy, neumí rozeznat odstíny (světlou, tmavou)
- pracovní list na barvy – **(viz. Příloha 1)**
- grafomotorické cvičení – spojování ovoce po linii (vybarvování + poznávání ovoce), dokázala správně pojmenovat veškeré ovoce, věděla, jaké barvou vybarvit dané ovoce **(viz. Příloha 2)**

- lateralita:

- pravá (jí pravou, píše pravou)

- jemná motorika:

- odpovídající věku, zvládá špetkový úchop tužky, dokáže obracet stránky v knize, umí se vysmrkat, pomohla mi seřadit kartičky na hromadu, dokázala s dopomocí sepnout kartičky kancelářskou sponkou

- dechové cvičení:

- nafouknutí tváří (rty u sebe, nenadechování se s otevřenými ústy)
- foukání do pravé, levé tváře
- horní x spodní ret
- (Tyto činnosti Magdalence dělaly problém.)

2. Kresba postav: (viz. Příloha 3)

- Magdalenska nakreslila svou rodinu dle zadaného úkolu. Vysvětlila, že holky v její rodině nakreslila růžovou barvou a kluky oranžovou. Také zdůraznila, že mraky musí udělat modrou pastelkou, protože by bílá nebyla na papíře vidět, i když ví, že jsou ve skutečnosti bílé. Nad tímto jsem se pousmála a vyvodila, jak je rozumově na tři a půl roku vyspělá a v jistém smyslu nadaná.

Pozorování práce v kolektivu, sociální vnímání, spolupráce s ostatními dětmi:

- Magdalenska je při práci v kolektivu spíše tišší člen, neruší činnosti, dokáže se soustředit, vnímá celou skupinu, dokáže být tolerantní k ostatním dětem.

- dechové cvičení:

- foukání do ubrousku, závody, kdo dofoukne dál
- dýchání do zamrzlých dlaní
- čichání ke květině s vnímáním vůně

3. Hrubá motorika:

- Dívka umí běhat, skákat, udržovat rovnováhu na jedné noze, otočit se čelem vzad bez ztráty rovnováhy a orientace.
- Při aktivitě „opičí dráha“ zvládá nižší překážky, hází a chytá míč, užívá různé náčiní, náradí.
- Dokáže se bezpečně pohybovat ve skupině dětí.
- Umí se obléct, umí střídat pravou a levou nohu při chůzi po schodech.

- jemná motorika a rozvoj zrakového vnímání:

- výroba andělské čelenky **(viz. Příloha 4)** – práce s nůžkami šla Magdalence trochu s obtíží, ale s dopomocí zvládla vystříhnout i složitější tvar jako je hvězda

- logopedická chvilka:

Cvičení s jazykem:

- Pohádka o jazyčku žirafy Žofky – procvičování jazyka. Tady dělalo dívce problém dotknout se jazykem horního rtu. Jazyk není příliš hbitý a myslím, že každodenním procvičováním se určitě více rozpohybuje. **(viz. Příloha 5)**

Cvičení dolní čelisti:

- Pohyb dolní čelisti při zavřených ústech, otevírání a zavírání úst – hra „Na ospalce“.

Cvičení rtů:

- Střídání úsměvu s mračením, posílání pusinek, našpulení rtů – hra „Na kapříky“.

4. Grafomotorické cvičení:

- Pracovní list – dešťové kapičky, pohyb dle šipek z vrchu dolů, orientace v prostoru, že čteme zleva doprava. **(viz. Příloha 6)**
- Vykreslování obrázku – mrak, slunce, kapky (procvičování pojmů nahoře, dole, za) – pojmy Magdalenka všechny zná, dokázala se na obrázku orientovat.

Kartičky na rozvoj motoriky mluvidel (viz. Příloha 7):

- Napodobování věcí na obrázku.
- Balónek - nafouknout obě tváře, zkusit nafouknout střídavě jednu a druhou tvář.
- Ptáček – našpulit rty a v našpulení oddalovat a přibližovat rty k sobě, jako když ptáček otvírá zobáček.
- Rybka – našpulit rty do kroužku a otevírat a zavírat pusu.
- Zvonek – otevřít pusu, vystrčit jazyk a hýbat s ním do stran.
- Zmrzlina – otevřít pusu, dát jazyk na brahu, napodobit lízání zmrzliny.
- Houpačka – střídání zvednutí jazyka nahoru k nosu a dolů na bradu

Cvičení s jazykem:

- Zopakování Pohádky o jazýčku žirafy Žofky – procvičování jazyka. **(viz. Příloha 8)**

5. Rozvoj smyslového vnímání:

- Kartičky s dějovou posloupností – byly pro Magdalenku dost náročné, její rozumová úroveň asi ještě obrázky nedokázala pochopit, s dopomocí zvládla přibližně 2 ze 4 dějových situací. Po konzultaci s paní Jančaříkovou jsem se dozvěděla, že byly dějové obrázky opravdu na její věk příliš obtížné, ale jsem ráda, že jsem si tuto zkušenost aspoň ověřila v praxi. **(viz. Příloha 9)**
- Výběr obrázků podle pokynů – procvičování slovní zásoby a pojmů nahoře, dole, vedle, za, před, nad. Tuto činnost zvládla stoprocentně, bez chyb. **(viz. Příloha 10)**
- Popis obrázku o medvídkovi Pavlíkovi – slovní zásoba + prostorové pojmy. **(viz. Příloha 11)**

Procvičování aktivit s jazykem, uvolňování dolní čelisti, cvičení rtů.

Průpravná cvičení k artikulaci:

- Napodobování pohybů mluvidel. Motivace zvuků při vyvozování hlásek (*např. Á – zíváme, Ó – díváme se, AU – to to bolí atd.*)

6. Rytmizace slov:

- Dělení slov na slabiky – nejdříve tleskám slovo já, poté Magdalenka opakuje. Po chvíli zkouší Magdalenka sama.

- Logopedické hry:

Slovní zásoba – „Šla babička do obchodu a koupila tam...“ - doplňujeme slova podle tématu, střídáme se v doplňování. Magdalenka je schopna zapamatovat si 3-4 slova.

- Kresba – sama sebe. Magdalenka má oblibu v děláni puntíku a všechno vždycky vykresluje puntíky. **(viz. Příloha 12)**

7. Dechové cvičení:

- Trénujeme správný nádech nosem, bez zvedání ramen.

- závody, kdo udrží peříčko déle ve vzduchu
- imaginární sfouknutí svíček na dortu
- nafoukávání tváře - pravé, levé, spodního rtu, dolního rtu

Kartičky na rozvoj motoriky mluvidel (viz. Příloha 13)

8. Grafomotorické cvičení:

- Pracovní list – motýli – mají tvar slzičky, dítě trénuje plynulé tahy tužkou, návaznost na psací písmo. **(viz. Příloha 14)**

Prostorové pojmy se slovy

9. Grafomotorické cvičení:

- Pracovní list – „Obtáhni co nejpřesněji šedé čáry, které vedou od zvířátek.“ **(viz. Příloha 15)**

Řazení obrázků podle velikosti a podle dějové posloupnosti

- Obrázky byly také poměrně náročné a dívka zvládla vždycky maximálně dva.

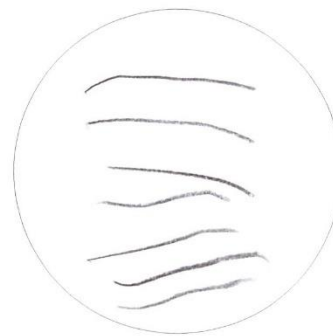
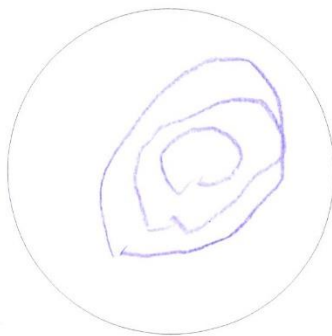
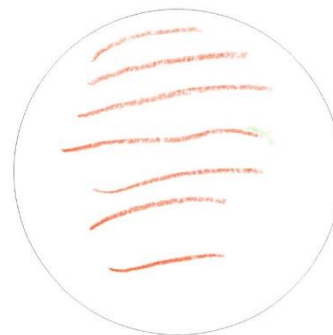
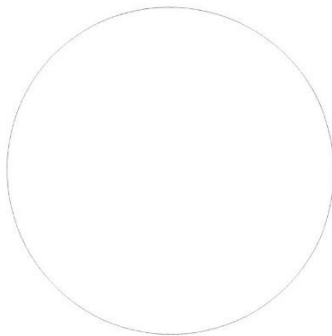
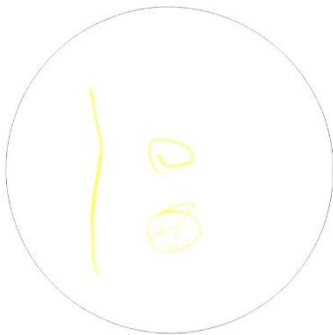
Závěr, metodická doporučení:

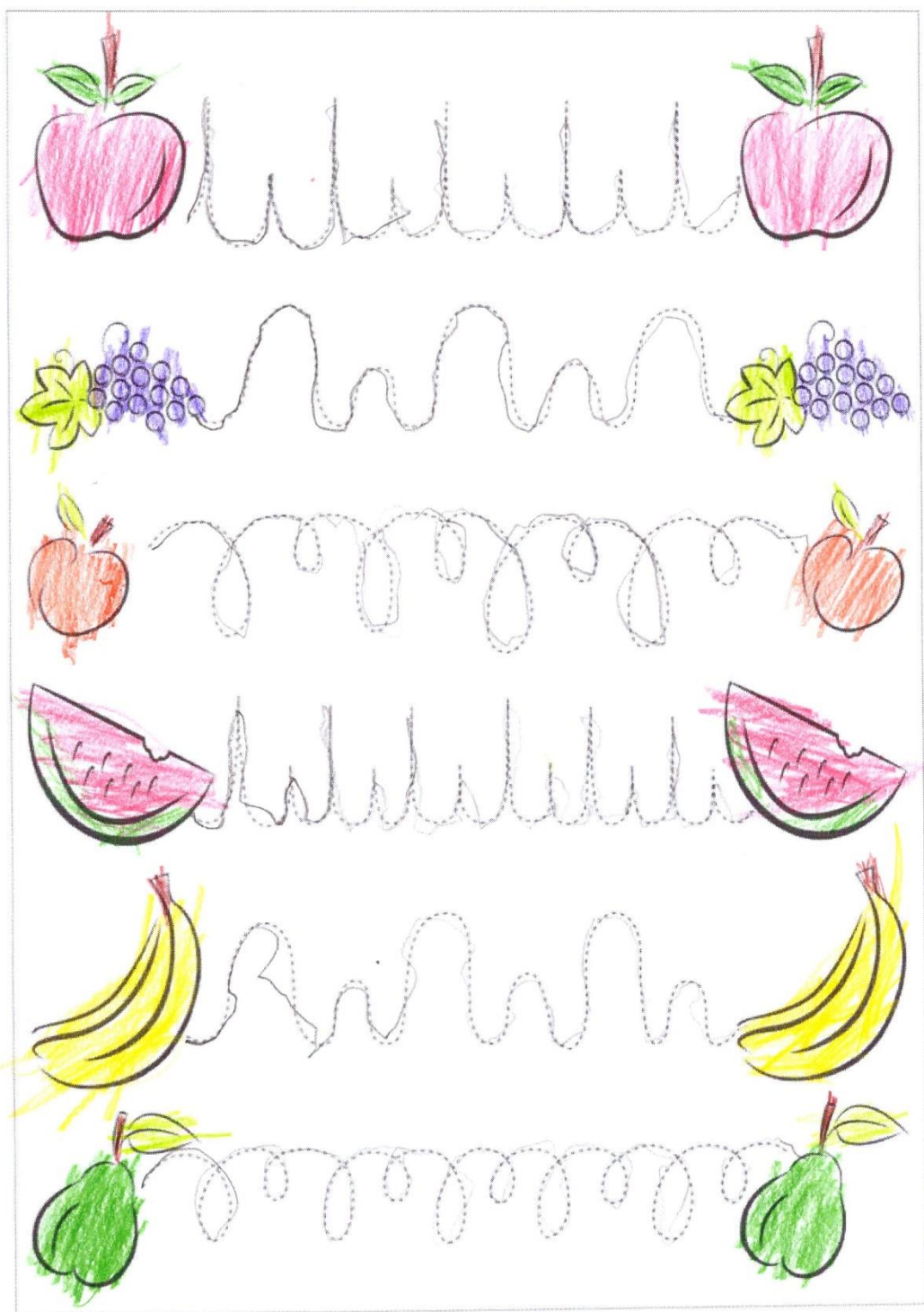
Práce s Magdalenkou byla velmi zajímavá a prospěšná. Dívka je velmi komunikativní, krásně spolupracuje. Dokáže udržet pozornost i delší dobu – v tom vidím od prvních hodin také posun.

Při komunikaci se po uplynulých setkání dokázala více soustředit na artikulaci, trénovaly jsme společně odstranění přeřeků, vzniklé překotnou řečí. Chtěla jsem po dívce, aby mluvila pomalejším tempem a dokázala si tak promyslet, co bude chtít říct.

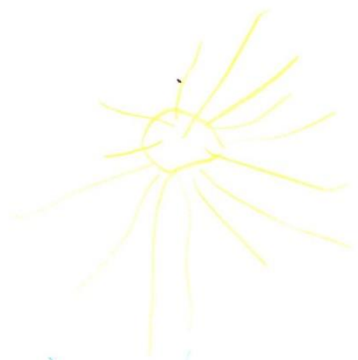
Začíná si uvědomovat odstíny barev – pokaždé, když povím barvu a jsou tam dva odstíny, tak se zastaví a přemýšlí, kterou použít. Myslím, že po čase je dokáže bezchybně pojmenovat.

BARVY

MAGDALENA

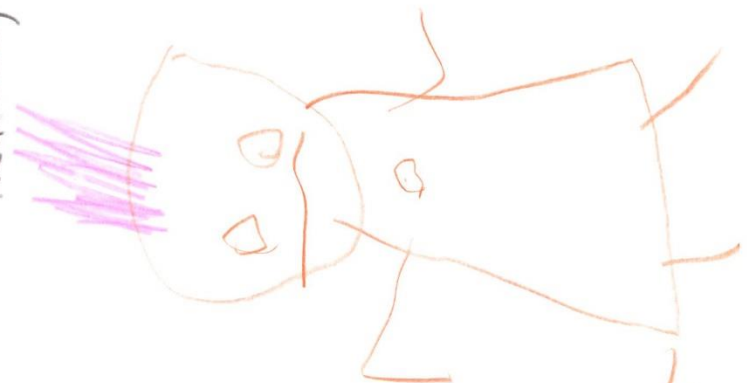

KACIKA (sestra)

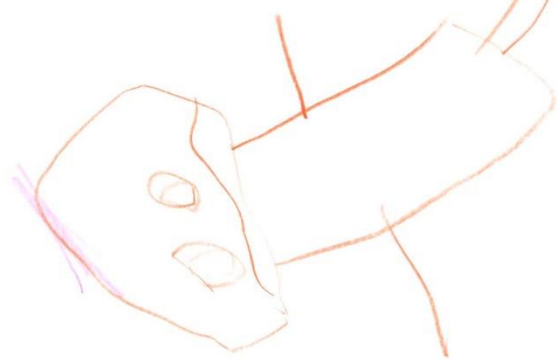

MAEDALENKA

MISKA (bratko)

TATINEK

MAEDALENKA

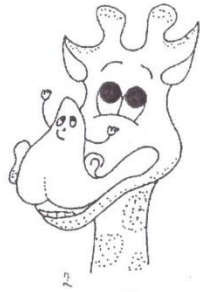
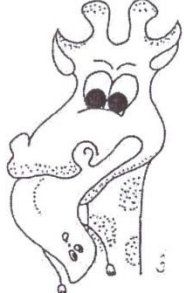
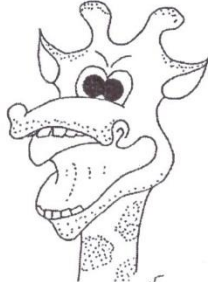
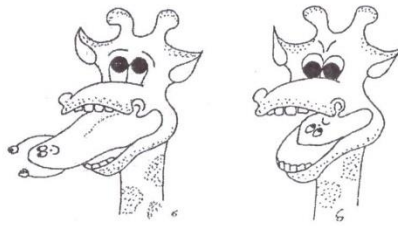

MA MINKA

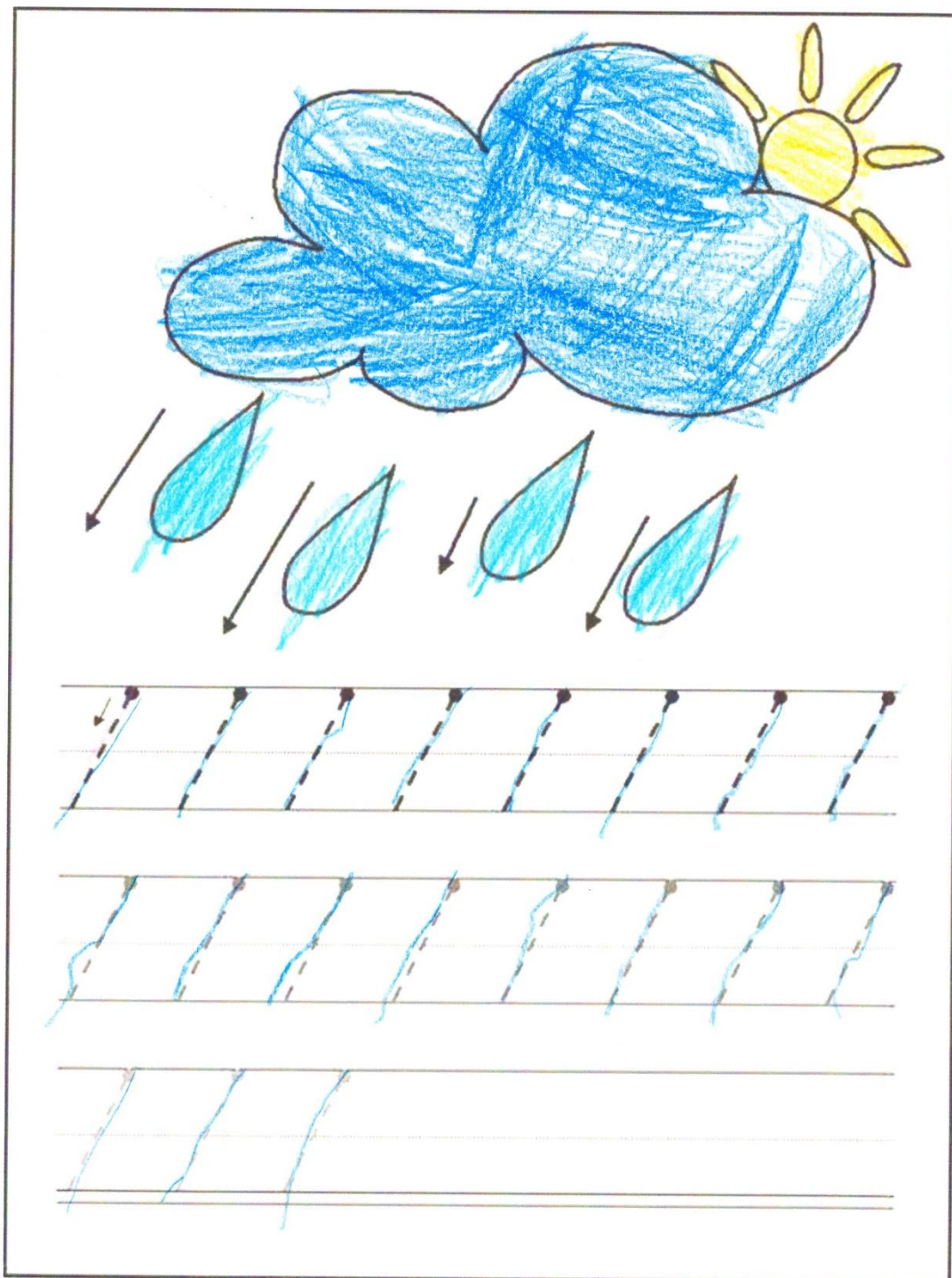

Pohádka o jazýčku žirafy Žofky – procvičte si jazýček

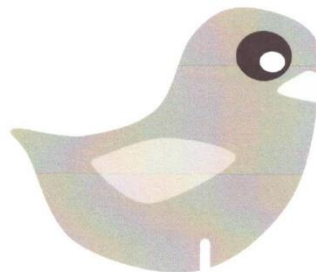
	
1. Byl jednou jeden jazyk a ten bydlel v tlamičce žirafy Žofky. Ráno se probudil a protáhl se. (Vypláznout jazyk co nejvíce.)	2. Podíval se nahoru, jestli svítí sluníčko... (Pohyb jazyka z úst ven a nahoru ke špičce nosu.)
	
3. ... nebo jestli tam náhodou není bláto. (Pohyb jazyka ven a směrem k bradě.)	4. Bylo hezky, a tak šel na procházku. (Při fixním mezičelistním úhlu jazyk kmitá plynule zleva doprava do krajních poloh.)
	
5. Uviděl koníčka a chtěl si taky zajezdit. (Příslušné pohyby jazyka na tvrdém patře.)	6. Šel dál a spatřil houpačku. Utíkal k ní se pohoupat. (Při fixním mezičelistním úhlu se jazyk pohybuje ven z úst a dovnitř v jedné rovině.)

GRAFOMOTORICKÉ CVIČENÍ:

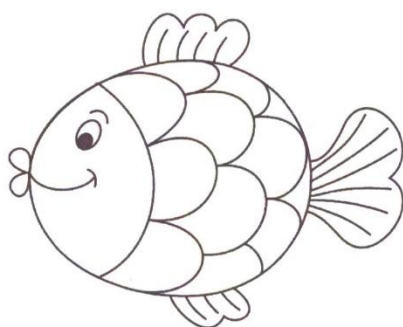

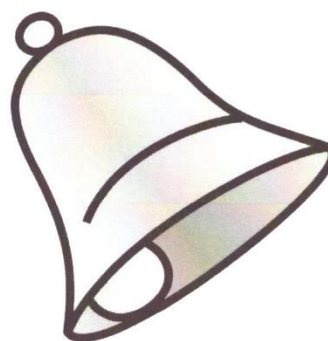
BALÓNKY – nafoukni obě tváře.
Zkus nafouknout střídavě jednu a druhou tvář.

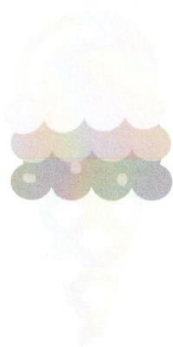
PTÁČEK – našpul rty a v našpulení oddaluj
a přibližuj rt k sobě, jako ptáček
když otevírá zobáček

RYBKA – našpul rty do kroužku
a otevírej a zavírej pusu

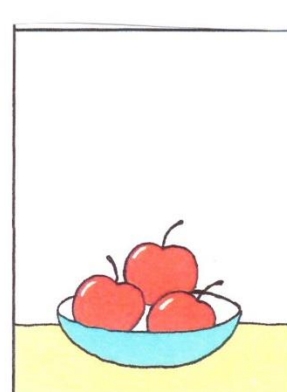
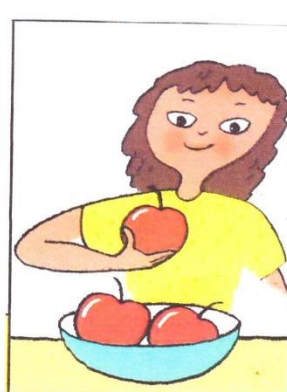
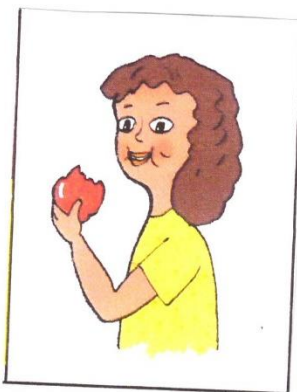
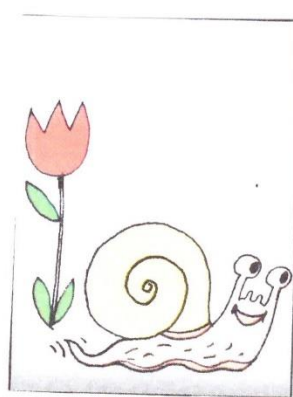
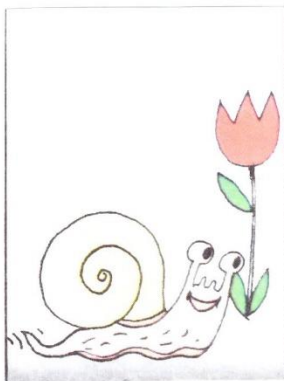
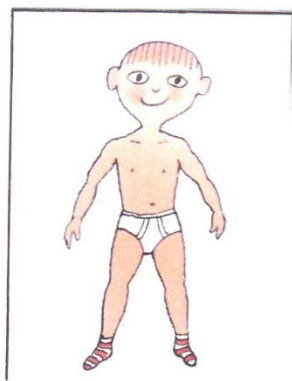
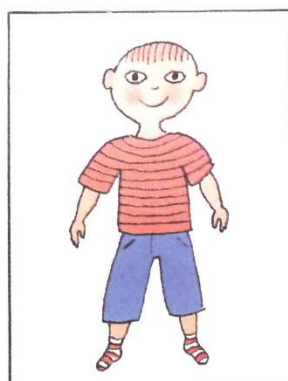
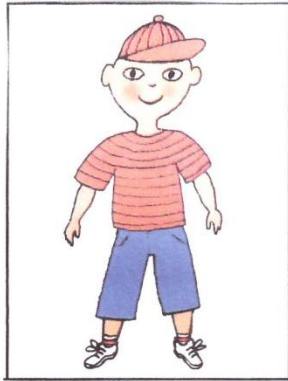
ZVONEK – otevři pusu, vystrč jazyk ven a hýbej
s ním do stran (k jednomu a druhému oušku)

ZMRZLINA – otevři pusu, dej jazyk na bradu
napodob lízání zmrzliny

HOUPAČKA – střídej zvednutí jazyka
nahoru k nosu a dolů na bradu

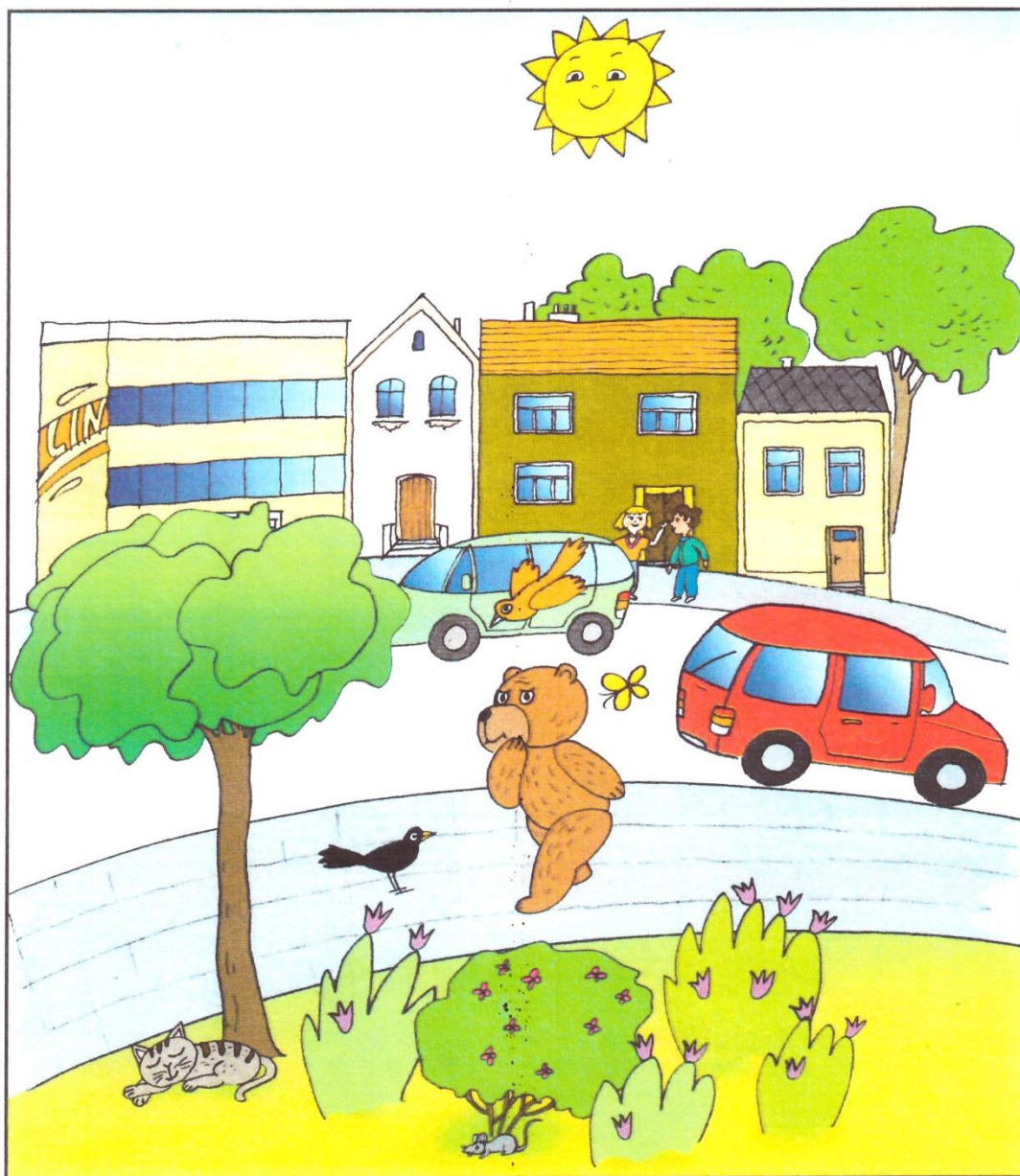
8 a

VÝBĚR OBRÁZKŮ PODLE POKYNŮ

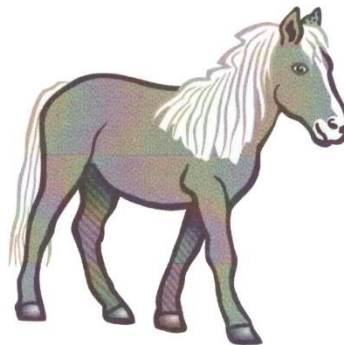
Medvídek Pavlík se vydal na cestu. Ale hned kousek za obchodem se zarazil. „Jdu správně?“ začal přemýšlet. „Neměl jsem jít raději před obchodem tou širokou cestou?“ Otočil se a před obchodem viděl Boba, jak rovná míče a ostatní hračky v policích. Něco uklízel nahoru, něco dolů. „Dojdu se raději Boba zeptat na cestu,“ rozhodl se Pavlík.

Prostorová orientace – pojmy nahore, dole, pod, nad; vpředu, vzadu, před, za. S dítětem si ukazujeme a říkáme, co je nakresleno nahore, dole, nad, pod stromem; co je vpředu, vzadu, před, za medvědem, za autem, před domem....

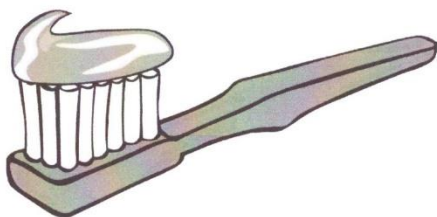

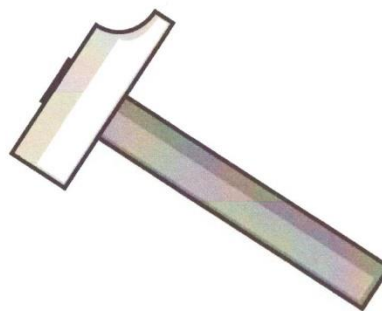
ČERT – rychle vyplazuj jazyk jako čert

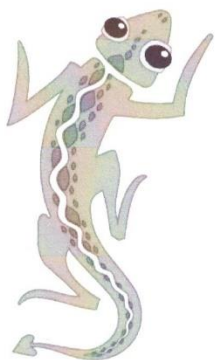
KONÍK – klapej jazykem, jako když jede koník.
Pracuje pouze jazyk, brada se nehýbe.

KARTÁČEK – otevři pusku a přejeď jazykem
postupně po všech horních a spodních zubech

KLADÍVKO - otevři pusku a ťukej jazykem
za horními zoubky

JEŠTERKA – vystrkuj napnutý jazyk
rovně před sebe

KOČKA – olízni si pusku kolem dokola,
jako když kočička dopije mlíčko